

Міністерство юстиції України
Національний науковий центр
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І КРИМІНАЛІСТИКИ

Збірник матеріалів
міжнародної науково-практичної конференції
з нагоди 100-річчя Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
(Харків, 10 листопада 2023 року)

Харків
2023

УДК 343.98
А43

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України
(протокол № 9 від 27.09.2023 р.)

Проведення міжнародної науково-практичної конференції зареєстровано
Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації
(посвідчення № 272 від 22.05.2023 р.)

Редколегія збірника матеріалів:

Голова

Сергій Тюленєв, директор ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидат економічних наук.

Редколегія:

Ганна Спіцина, перша заступниця директора ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
докторка юридичних наук, професорка;

Елла Сімакова-Єфремян, заступниця директора з наукової роботи ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф.
М. С. Бокаріуса», докторка юридичних наук, професорка, заслужена діячка науки і техніки України;

Віктор Шевчук, в.о. завідувача кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор;

Олег Угровецький, головний науковий співробітник лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної,
редакційно-видавничої та науково-методичної діяльності ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
доктор юридичних наук, професор;

Андрій Лубенцов, заступник директора з експертної роботи ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»,
кандидат юридичних наук;

Лариса Дереча, вчений секретар ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидатка біологічних наук,
старша наукова співробітниця;

Олена Агапова, в.о. завідувача лабораторії теоретичних досліджень, міжнародної, редакційно-видавничої
та науково-методичної діяльності ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидатка юридичних наук;

Олег Михальський, завідувач лабораторії економічних, товарознавчих та досліджень об'єктів
інтелектуальної власності ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», кандидат юридичних наук, старший
дослідник.

А43 **Актуальні питання судової експертизи і криміналістики** : зб.
мат-лів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 100-річчя Націо-
нального наукового центру «Інститут судових експертиз ім.
Засл. проф. М. С. Бокаріуса» (Харків, 10.11.2023). — Харків :
ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2023. — 447, [1] с.

Збірник містить матеріали, у яких висвітлено сучасні
проблеми судової експертології та криміналістики. Розгля-
нуто актуальні питання криміналістики та нормативно-пра-
вового регулювання сфери експертного забезпечення пра-
восуддя, методології та методики судової експертизи.

Для науковців, суддів, судових експертів, працівників пра-
воохоронних органів, викладачів, здобувачів вищої освіти, .

УДК 343.98

ЗМІСТ

Gediminas Buciuнас. Technical Specification Versus Criminal Procedure Law.....	14
Olga Cataraga, Victoria Prisacaru, Peter Petkovich. Observations on the Principles of Activity in the Field of Judicial expertise in the Republic of Moldova.....	17
Aleksandar Ivanović, Nataliia Filipenko. Acceptance of Forensic Evidence — Are There Standards?....	22
M. Alejandra Perotti, Olga Pashkova, Henk R. Braig. Mass Graves Constitute a Unique Niche for Forensic Biological Traces.....	27
Valery Shepitko, Mykhaylo Shepitko. The International Cooperation in the Field of Criminal Investigation and Forensic Activities: Informative Support and Instruments	32
Serhii Tiulieniev. Resilience of the Expert Justice Support System to Contemporary Challenges.....	36
Elżbieta Żywucka-Kozłowska, Rossana Broniecka. Skin Horn Formations from the Perspective of Toxicological Studies.....	38
Elżbieta Żywucka-Kozłowska, Liubov Spilchak. Identification of Human Corpses (Remains) Based on Bone Fragments	41
Геннадій Абаза, Альона Абаза. Перспективи розвитку дактилоскопічного обліку в Україні....	45
Галина Авдєєва. Цифрові докази у розслідуванні кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.....	48
Меріам Айвазян, Дмитро Максимко, Ірина Пугачова. Методи оцінювання об'єктів культурної спадщини.....	51
Олена Александренко. Особливості криміналістичного забезпечення розслідування колабораційної діяльності.....	54
Вікторія Алексєйчук. До питання незалежності судового експерта в системі принципів судово-експертної діяльності.....	56
Сертан Алібекіроглу, Тетяна Дрощенко, Наталя Сердюк. Конфіденційна інформація під час режиму воєнного стану	60
Світлана Андренко, Олег Курдес, Андрій Бубликов. Щодо професійної компетентності судового експерта.....	64
Поліна Антонюк. Щодо суб'єктів судово-експертної діяльності.....	66
Андрій Антощук, Лариса Басюк. Окремі тактичні основи отримання біологічних зразків особи за умови примусового їх відібрання.....	68
Андрій Антощук, Діна Русанівська. Призначення та проведення експертизи матеріалів і засобів відео- та звукозапису під час розслідування втручання в діяльність захисника або представника особи	71
Дмитро Асхабов, Вікторія Булавина, Руслан Колобнєв. Динаміка руйнування меланіну волосся різних видів тварин за його обробки розчином пероксиду водню.....	73
Олена Бабкіна. Документування випадків насильства щодо цивільного населення в умовах збройного конфлікту	75
Петро Баранов, Володимир Коротаєв, Олена Сливна. До питання створення програмного забезпечення з визначення вартості бурштину-сирцю з урахуванням його споживчих властивостей.....	78
Василь Баранчук. Інформаційні ресурси в судово-експертній діяльності: сучасний стан та перспективні напрями розвитку.....	81
Леонід Бараш. Особливості проведення окремих процесуальних дій під час вилучення та огляду документів у розслідуванні злочинів, передбачених ст. 200 Кримінального кодексу України.....	83
Дар'я Барбаш. Оцінка висновку експерта судом у кримінальному провадженні: теоретичні та прикладні аспекти у світлі судової практики	87
Олег Баулін. Розумність строків у кримінальному провадженні: актуальні питання	89

Андрій Біляков, Борис Михайличенко, Тамара Личман. Судово-медичні аспекти ДНК-ідентифікації загиблих осіб	92
Юрій Бодоряк, Юрій Шмидюк, Юрій Пупко. Використання програми <i>Cybid V-SIM 4.0</i> під час проведення автотехнічної експертизи	94
Юрій Божко. Журнали подій операційних систем <i>Windows</i> у комп'ютерно-технічній експертизі	97
Юлія Браїлко, Наталія Кисла. Проблеми ідентифікації об'єкта глорифікації в судовій лінгвістичній експертизі	100
Олександр Бублик, Юрій Чайка. Особливості експертного дослідження технічного стану теплових мереж та причин нещасних випадків, пов'язаних із виконанням ремонтних робіт	102
Максим Будзієвський. Удосконалення методології дослідження підпису в сучасному контексті	105
Віталій Варлахов. Відвід спеціаліста та експерта у кримінальному судочинстві.	107
Олена Галкіна. Деякі питання історії розвитку судово-експертних установ	109
Ольга Гамуля, Ігор Сич, Юрій Гамуля. Особливості будови кірки як комплексна ознака для встановлення таксономічної належності деяких поширених листяних порід дерев у безлистому стані	112
Павел Гіверц, Олександр Коломійцев, Віталій Нікітюк. Техногенні аспекти ідентифікаційних і діагностичних досліджень вогнепальної зброї	115
Сергій Гнетнев, Євген Аккужин, Денис Новоспаський. Визначення вартості будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що є складовою вартості будівельних робіт із залученням державних коштів	118
Ірина Гордієнко. Особливості проведення судових економічних експертиз використання бюджетних коштів щодо закупівлі товарів, робіт і послуг за ринкових коливань цін	121
Олексій Горлачук. Спеціальні знання експерта-економіста в контексті трансформації економічних відносин	123
Олександр Груздь, Ольга Литвиненко. Окремі аспекти проведення судово-медичних експертиз в умовах воєнного стану	125
Сергій Губаль. Теоретичні основи судово-економічної експертизи.	128
Микола Губін, Василь Ольховський. Судово-медичне визначення тяжкості тупої травми органів апарату зовнішнього дихання	130
Дарія Гуріна. Можливості використання різних видів реєстрів у судово-експертній діяльності	132
Ігор Давиденко. Судові експертизи у кримінальних провадженнях про злочини, пов'язані зі збройною агресією проти України	134
Дар'я Давиденко, Юлія Костенко. Щодо змін у підготовці судово-експертних кадрів вищої кваліфікації	137
Євгенія Демидова. Проблеми використання штучного інтелекту під час розслідування кримінальних правопорушень	138
Катерина Дзюбак. Дослідження електронних документів під час проведення судово-економічних експертиз	140
Тетяна Дмитренко. Деякі питання аналізування банківського ризику в межах судової експертизи (експертного дослідження)	143
Олена Дробишева, Оксана Смоліна, Оксана Мацюк. Із практики почеркознавчих досліджень підписів, виконаних зі значним розривом у часі	145
Світлана Євдокіменко. 100-річчя розвитку теоретичних засад судово-економічної експертизи в Україні	148
Тетяна Єгорова. Дискурсивний вимір як основа психологічного аналізу в контексті проведення комплексної психолого-лінгвістичної експертизи	152

Олександр Жеребко. Праця слідчого під час планування й організації розслідування крадіжок	155
Наталія Жила, Софія Карпова, Анастасія Кондренко. Застосування штучного інтелекту в проведенні судових експертиз	158
Максим Зарченко. Проблеми й перспективи розвитку судової інженерно-екологічної експертизи під час повномасштабного вторгнення російського агресора	160
Дмитро Затенацький. Використання спеціальних знань під час розслідування воєнних злочинів	162
Григорій Іваненко, Світлана Іванова. Шахрайство в інтернеті. Проблемні аспекти державного регулювання	164
Ніка Ількова. Розрахунок упущеної вигоди від неможливості або перешкод у здійсненні господарської діяльності внаслідок збройної агресії	166
Елучка Казарян. Електронні (віртуальні) сліди в розслідуванні умисних убивств із мотивів расової, національної чи релігійно нетерпимості	168
Оксана Капліна. Кримінальні процесуальні проблеми судової експертизи	170
Марієтта Капустіна. Інформаційно-аналітичне забезпечення протидії кримінальним правопорушенням	174
Іван Каркоцький. Деякі питання науково-методичного забезпечення реалізації принципу об'єктивності та повноти дослідження в судово-експертній діяльності	177
Тетяна Кіпушева, Дарина Духненко, Інна Копитіна. Оптимальні шляхи українізації термінологічного апарату судової експертизи	180
Артем Коваленко. Перспективи використання 3D-друку для розслідування та розкриття кримінальних правопорушень	182
Володимир Коваленко. Призначення судової дендрологічної експертизи під час розслідування незаконної порубки або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу	184
Євгенія Ковкіна, Кристина Зайчик. Особливості призначення й проведення судових лінгвістичних експертиз мовлення у кримінальних провадженнях за ст. 436-2 КК України ...	186
Валерій Кожєвников. Штучний інтелект як інструмент криміналістики та судової експертизи	189
Ігор Козаченко. Методологічні аспекти визначення взаємного розташування постраждалого і пневматичної зброї в мить заподіяння поранення	192
Інна Колеснікова. Значення цифрових слідів під час розслідування кримінальних правопорушень	194
Анастасія Компанієць. Пізнавальна діяльність слідчого в структурі методики розслідування службових злочинів, учинених працівниками поліції	197
Наталія Кондратенко. Мовленнєві акти репрезентації глорифікації в семантико-текстуальній лінгвістичній експертизі	198
Валентина Корж. Сучасні проблеми криміналістичного забезпечення розслідування корупційних злочинів	201
Тетяна Коршикова. Види судових експертиз, які призначають під час розслідування шахрайств, учинених з використанням електронно-обчислювальної техніки	204
Марина Костенко. Особливості використання інноваційних технологій у криміналістиці ...	207
Артем Кошкарів. Проблемні аспекти під час розслідування дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних із несправностями транспортного засобу	209
Ігор Крайнов. Питання визначення найбільш вагомому чинника забруднення атмосфери та впливу на здоров'я людини за масового застосування бойових вибухових речовин	211
Галина Кривоножко. Методичні рекомендації щодо проведення експертних досліджень баз даних і систем управління базами даних як об'єктів авторського права	214

Олександр Курман. Проблемні питання використання спеціальних економічних знань на досудовому розслідуванні в умовах воєнного стану	216
Ірина Кучинська. Питання нормативно-правового регулювання нових напівсинтетичних канабіноїдів.	218
Андрій Лис, Марія Ярмусь. Результати огляду місця події та експертних досліджень як важливий чинник боротьби із злочинністю.	220
Олег Литвицький, Олена Литвицька. Використання методів математичної статистики у фототехнічних дослідженнях	223
Світлана Лісун, Катерина Михайличенко, Дарія Романова. Нестандартні випадки в роботі автоматизованої системи для швидкого аналізу ДНК <i>RapidHIT ID System</i>	224
Наталія Лукашевич, В'ячеслав Балановський. Домашнє насилля та проблема попередження побутових злочинів.	226
Сергій Лукашевич, Карина Салаєва. Експертно-криміналістичні засади визначення об'єктів запобіжного впливу.	229
Христина Луценко, Анна Роман. Роль експертизи відео-, звукозапису в розслідуванні злочинів із використанням інтернету та засобів мобільного зв'язку	231
Андрій Любченко. Належність тимчасової споруди до об'єкта рухомого майна з огляду впливу на земельну ділянку, на якій об'єкт розташований	233
Наталія Мартиненко, Лариса Дереча. Щодо запровадження електронної системи проведення автоматизованого тестування осіб, які виявили намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта.	236
Тетяна Матюшкова. Особливості огляду місця події в умовах воєнного стану	238
Олег Мешков. Електротехнічна експертиза: роль у відновленні енергетичної галузі країни	241
Борис Михайличенко, Олександр Волобуєв, Олексій Артеменко. Об'єктивізація судово-медичного діагнозу в разі смерті від повішення	243
Юлія Михайлова. Значення судової експертизи у забезпеченні справедливого судочинства: аналіз сучасних проблем та перспектив.	246
Марина Міхеєва. Теоретико-методичні та процесуально-правові аспекти посмертної судової психологічної експертизи самогубств військових під час воєнного стану.	249
Юрій Мороз, Альона Ясенюк. Особливості дактилоскопічних досліджень під час проведення комплексних судових експертиз.	251
Ірина Найвер. Проблематика проведення судових товарознавчих експертиз з оцінювання домашніх тварин під час воєнного стану	254
Владислав Негребецький. Боротьба із поширенням неправдивої інформації за допомогою цифрових технологій: європейська практика.	257
Ольга Недашківська. Системні можливості штучного інтелекту як вектор розвитку сучасної товарознавчої експертизи	259
Наталія Нестор. Актуальні питання вдосконалення правового статусу потерпілого у кримінальному провадженні України	261
Віталій Нікітюк, Олександр Коломійцев, Олександр Герман, Владислав Ходорич. Підходи до криміналістичної класифікації бойових лопат	264
Інесса Овсянникова. Правовий моніторинг як механізм контролю ефективності нормативно-правового регулювання у сфері судово-експертної діяльності в Україні.	266
Ірина Окуневич. Чи може аналітичний продукт замінити висновок експерта у кримінальному провадженні	268
Валерія Онацька, Тетяна Савкіна, Оксана Русанова. Розвиток критичного мислення як інструменту протидії інформаційній війні в інформаційному просторі України	271
Сергій Перепелиця. Проблеми розслідування та протидії колабораційній діяльності в умовах російської агресії.	274

Ірина Петрова. Визначення напрямів процесу оптимізації кадрового забезпечення судово-експертної установи	277
Ірина Петрова, Лариса Дереча. Історія розвитку судово-експертних установ	280
Ігор Пиріг. Особливості експертної діяльності під час збройної агресії РФ та післявоєнної відбудови України	284
Євген Півнюв. Питання міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи під час війни	287
Наталія Піддубна, Віталій Переяслов. Імплікації соціальних кнопок у соціальних мережах під час розв'язання питань лінгвістичної експертизи мовлення	290
Андрій Полтавський. Уніфікування процесів застосування спеціальних знань у міжнародній правоохоронній діяльності	292
Антон Полянський, Юлія Шпак. Статус Центральної експертно-кваліфікаційної комісії при Міністерстві юстиції України в контексті тлумачення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод	298
Анатолій Полях, Андрій Синовєрський. Особливості проведення судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану	302
Олександр Посашков. Методи контролю якості з'єднувальних швів металопластикових вікон	304
Григорій Прохоров-Лукін. До питання про судову експертизу об'єктів права інтелектуальної власності	306
Оксана Пчеліна, Віталій Пчелін. Формування та реалізація методики розслідування воєнних злочинів	310
Сергій Рогалін. Алгоритм виконання експертного дослідження індикаторів впливу магнітного поля	312
Альона Рубленко. Судова експертиза як один із видів джерел доказів у кримінальному провадженні	319
Олександр Рувін. Актуальні питання дослідження стратегічних крилатих ракет Х-101	321
Катерина Руднева, Алла Клімчук. Використання методу газової хроматографії під час ідентифікації пальмової олії	324
Ірина Савченко, Ольга Сидоренко, Світлана Бабич. Інтеграційний підхід до визначення об'єкта і предмета комплексної психолого-лінгвістичної експертизи комунікативної взаємодії суб'єктів підвищеного злочинного впливу	326
Наталія Сапун, Вадим Романець. Основні аспекти ідентифікації підакцизного товару	328
Катерина Сербінова. Проблемні питання, які виникають під час проведення судово-економічних експертиз	331
Олег Сидоренко. Окремі питання, що виникають під час визначення обсягів будівельно-монтажних робіт	333
Катерина Силенок. Щодо питання тлумачення понять «знищення», «руйнування», «пошкодження» об'єктів культурної спадщини або їхніх частин.	335
Вікторія Симоненко, Ірина Демуженко. Щодо застосування методик під час проведення будівельно-технічних експертиз	337
Олена Слінець. До питання вихідних даних судово-психологічних експертиз неповнолітніх, призначених в кримінальних провадженнях	340
В'ячеслав Сокол, Василь Ольховський. Судово-медична експертиза переломів стегнової та великогомілкової кісток нижніх кінцівок у разі механічної травми.	342
Ганна Спіцина, Олена Агапова. Сучасні підходи до оцінювання кадрового потенціалу судово-експертної установи	345

Іван Старенький, Олександра Донченко. Автоматизація експертної діяльності під час виконання комп'ютерно-технічних експертиз	347
Василина Стасюк. Основні вимоги присвоєння кваліфікації судовим експертам експертної служби Міністерства внутрішніх справ України	349
Руслан Степанюк, Світлана Лозова. Деякі тенденції незаконного ринку наркотиків в Україні в умовах війни	352
Ярослав Столяров. Оптимізація обмежень швидкості руху в умовах воєнного стану	353
Василь Стратонов, Володимир Рибалко. Семантико-текстуальна експертиза під час вирішення питання про вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя	356
Анастасія Суворова. Окремі аспекти призначення судово-психіатричних експертиз щодо неповнолітніх потерпілих із вадами психофізичного розвитку.	359
Ірина Супрунова, Валентина Абросимова. Сучасний стан та актуальні питання організації та проведення судово-почеркознавчої експертизи	361
Євгеній Тарасенко. Інформація стосовно активності користувача в операційній системі Windows як джерело доказів під час досудового розслідування.	364
Дмитро Тичина, Роман Перцев. Використання безпілотного літального апарату (дрона) під час розслідування кримінальних правопорушень.	365
Валерій Тищенко. Розроблення методик розслідування кримінальних правопорушень у воєнній криміналістиці	369
Анатолій Тяпкін, Ігор Лущик. Передумови та сьогодення лабораторії теоретичних досліджень Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»	371
Олег Угровецький. Напрями впровадження зарубіжної практики інновацій в кадрове забезпечення судово-експертних установ України	376
Дмитро Ус. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики	378
Тетяна Федорченко. Використання аналітичних методів для забезпечення повноти дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	381
Наталія Філіпенко, Наталія Язан. Міжнародний досвід протидії організованій злочинності у сфері сексуального насильства та експлуатації дітей	383
Андрій Фролов, Віталій Варлахов, Владислав Федорченко. Застосування сучасного програмного забезпечення під час дослідження зіткнень транспортних засобів	386
Оксана Хомин. Актуальні питання удосконалення процесуального порядку призначення експертизи	388
Павло Хоробрих. Аналіз змін у вимогах Правил дорожнього руху України стосовно класифікацій категорій транспортних засобів, зокрема мікромобільних засобів переміщення.	391
Вадим Хоша. Доказове значення несудових експертиз у судочинстві	394
Катерина Царьова. Алекситимія: психологічний зміст «маски нормальності»	398
Дмитро Цехан, Антоніна Черемнова. Використання спеціальних знань під час розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.	400
Костянтин Чаплинський. Особливості застосування технічного приладу Rapid DNA «ANDE» у правоохоронній практиці.	402
Денис Чекін. Застосування цифрових технологій у виявленні на комп'ютерах і мобільних пристроях слідів незаконного обігу наркотиків	406
Сергій Чернявський, Володимир Юсупов. Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»: головні віхи столітнього розвитку.	407
Юрій Чечіль, Вікторія Біла. Судово-експертна етика: досвід ЄС.	411

Сергій Чорний, Ольга Брендель, Роман Соломаха. Дослідження автентичності цифрових зображень з використанням методів штучного інтелекту з попередньою обробкою інформації методами фільтрації	413
Юлія Чорноус, Тетяна Лелюк. Актуальні питання організації проведення судових експертиз у кримінальному провадженні	416
Володимир Чупрун, Олександр Гур'єв, Максим Шипілов. Застосування безпілотних повітряних суден під час проведення військових досліджень	418
Олена Шарапова, Тетяна Чирва, Олена Джалова-Фісун. Оцінка відповідності засобів вимірювальної техніки, які застосовують в судово-експертній діяльності	421
Світлана Шаренко. Окремі аспекти реалізації компетенції слідчого судді під час вирішення питання про відібрання зразків для експертизи	423
Віктор Шевчук. Зміна пріоритетів завдань криміналістики в сучасних умовах воєнних загроз та трансформації злочинності	426
Валерія Шульга. Судові експертизи на початковому етапі розслідування масових заворушень	430
Ассоль Шульженко. Використання спеціальних знань під час розслідування проваджень за фактами розкрадання гуманітарної допомоги	432
Олександр Юнацький. Установлення достовірності висновку експерта під час його оцінки	434
Микола Янковий. Особливості огляду місця події за фактами виявлення трупів у водоймах	437
Юрій Ярослав, Олег Голубенко. До питання державного регулювання судової експертизи в Україні	439
Іван Яценко, Нінель Козакова. Можливості судової експертизи у кримінальних провадженнях, розпочатих у зв'язку із виробництвом та обігом харчових продуктів, що не відповідають вимогам нормативних документів	441
Іван Яценко, Елла Сімакова-Єфремян. Наукові розробки в судово-ветеринарній експертизі та їх вплив на перспективи удосконалення кримінального законодавства України щодо жорстокого поводження з тваринами	444

Щодо запровадження електронної системи проведення автоматизованого тестування осіб, які виявили намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта

Наталія Мартиненко,

д-ка філос., ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3234-0689>, e-mail: natalmartynenko@gmail.com

Лариса Дереча,

канд. біол. наук, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6044-2068>, e-mail: derecha@hniise.gov.ua

У Міністерстві юстиції України буде запроваджено електронну систему для проведення автоматизованого анонімного тестування осіб, які виявили намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта

Ключові слова: тестування; судовий експерт; кваліфікаційний іспит.

Automated Testing Electronic System's Implementation for Individuals Obtaining a Qualification in Forensic Sciences

Nataliia Martynenko, Larysa Derecha

The Ministry of Justice of Ukraine is planning to introduce an electronic automated, and anonymous testing system for individuals who intend to acquire or verify their qualifications as forensic examiners.

Keywords: testing; forensic examiner; qualification examination.

Положенням про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України (далі — *Мін'юст України*) та атестацію судових експертів визначено порядок підготовки та стажування фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта та порядок проведення атестації з метою присвоєння та підтвердження кваліфікації судового експерта в Центральній експертно-кваліфікаційній комісії при Міністерстві юстиції України (далі — *ЦЕКК*) [1].

Кваліфікаційний іспит проводять в усній формі шляхом надання відповідей на питання, поставлені в екзаменаційних білетах. Екзаменаційні білети затверджуються головою ЦЕКК.

Екзаменаційні білети для перевірки знань із теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи формуються за програмою підготовки із двох питань. Екзаменаційні білети для перевірки знань із відповідних експертних спеціальностей формуються за відповідними програмами підготовки із трьох питань. Фахівці, які отримали екзаменаційні білети, здійснюють підготовку до складання іспиту протягом 60 хвилин.

Під час іспиту особа має виявити задовільний рівень знань із теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи та методичних положень із відповідної експертної спеціальності. Результат складання кваліфікаційного іспиту оцінюють як «склав» («склала») або «не склав» («не склала») та заносять до атестаційного листа.

Систематична перевірка знань значної кількості фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта, потребує автоматизації процесу тестування із застосуванням комп'ютерної техніки та відповідних програм перевірки.

Наказом Мін'юсту України від 28.04.2020 р. № 1540/5 «Про затвердження Змін до Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів» передбачено створення електронної системи для проведення автоматизованого анонімного тестування осіб, які виявили намір отримати (підтвердити) кваліфікацію судового експерта (далі — *Система тестування*), облаштування нею комп'ютерного обладнання Мін'юсту України, призначеного для проведення кваліфікаційного іспиту, та її наповнення тестовими завданнями [2].

Варто зауважити, що цей наказ набирає чинності через один рік із дати припинення чи скасування воєнного стану, запровадженого Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [3].

Із метою запровадження Системи тестування (що є новітнім методом у процесі складання кваліфікаційного іспиту в системі Мін'юсту України) 2021 р. працівники Науково-дослідного центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» (провідна установа-виконавець), Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз, Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз, Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз, Науково-дослідного центру судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності було розпочато виконання науково-дослідної роботи (далі — НДР) «Розробка тестових завдань для електронної системи проведення автоматизованого тестування осіб, які виявили намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта».

Результатом очікуваної НДР стануть методичні рекомендації та тестові завдання з теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи, а також питань за експертними спеціальностями (згідно з Додатками 5, 6 до Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Мін'юсті України та атестацію судових експертів [4]).

Отже, уперше в системі Мін'юсту України буде запроваджено електронну систему для проведення автоматизованого анонімного тестування осіб, які виявили намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта, для чого НДУСЕ Мін'юсту України розробили тестові завдання, питання та варіанти відповідей на них з теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи, а також за 93 експертними спеціальностями, які використовуватимуть для оцінки знань фахівців, які виявили намір отримати (підтвердити) кваліфікацію судового експерта.

Автоматизоване анонімне тестування складатимуть у три етапи й проводитимуть одночасно для всіх осіб, які беруть участь у складанні кваліфікаційного іспиту. Перший етап автоматизованого анонімного тестування передбачатиме виконання тестових завдань із перевірки знань із теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи (їх оприлюднюють на офіційному вебсайті Мін'юсту України).

Наказом Мін'юсту України від 02.06.2023 р. № 2111/5 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності» у Положенні про науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Мін'юсті України, затвердженому наказом Мін'юсту України від 27 березня 2012 року № 470/5, п. 4.1 розд. 4 щодо повноважень секцій науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи було доповнено новим абзацом такого змісту: «підготовка пропозицій до тестових завдань з метою формування тестових питань з теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи, питань в межах експертних спеціальностей, а також формування ситуаційних завдань для кваліфікаційного іспиту з атестації судових експертів» [5].

На осінніх засіданнях секцій науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи буде розглянуто тестові питання з теоретичних, організаційних і процесуальних питань судової експертизи, питання в межах експертних спеціальностей, а також формування ситуаційних завдань для кваліфікаційного іспиту з атестації судових експертів.

Отже, тестовий контроль є ефективним методом перевірки й контролю рівня знань за допомогою системи спеціально підготовлених тестів, які мають відповідати певним вимогам.

Застосування інформаційних технологій, створення відповідних програмних засобів для проведення тестового контролю знань значно підвищує ефективність процесу підготовки та є перспективним напрямом сучасного освітнього процесу.

Перелік джерел посилання

1. Про затвердження Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : наказ Мін'юсту України від 03.03.2015 № 301/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
2. Про затвердження Змін до Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : наказ Мін'юсту України від 28.04.2020 р. № 1540/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-20#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
3. Про введення воєнного стану в Україні : указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 15.09.2023) затв. Законом України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
4. Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : затв. наказом Мін'юсту України від 03.03.2015 р. № 301/5 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
5. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності : наказ Мін'юсту України від 02.06.2023 р. № 2111/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-23#Text> (дата звернення: 15.09.2023).

Особливості огляду місця події в умовах воєнного стану

Тетяна Матюшкова,

канд. юрид. наук, доц., Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Вінниця, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7973-4581>, e-mail: t.matiushkova@gmail.com

Розглянуто особливості огляду місця події, який проводять в умовах воєнного стану. На підставі аналізу нормативно-правової та наукової літератури визначено основні особливості підготовчої, робочої та завершальної стадій огляду місця події.

Ключові слова: особливості огляду місця події; воєнний стан; підготовча, робоча та завершальна стадії.

Features of Investigating a Crime Scene During Martial Law

Tetiana Matiushkova

This article examines the peculiarities of a crime scene investigation under martial law status. Based on an analysis of legal and scientific literature, it identifies the primary characteristics of the preparatory, operational, and concluding stages of the crime scene investigation.

Keywords: *crime scene investigation features; martial law; preparatory, operational, and concluding stages.*

Станом на 1 серпня 2023 року в Україні зареєстровано майже 89 тисяч кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Зокрема, за ст. 438 Кримінального кодексу України («Порушення законів та звичаїв війни») [1], 2022 року зареєстровано 49 483 злочинів, а за 7 місяців 2023 року — уже 37 476 [2; 3].

Запровадження воєнного стану суттєво вплинуло на підготовку, проведення та фіксування огляду місця події. Водночас виникла потреба збагатити знання слідчих і прокурорів у галузі міжнародного гуманітарного права (далі — МГП) із метою належного фіксування відповідних слідів злочину на місці події, оскільки за відсутності доведення зв'язку діяння зі збройним конфліктом унеможливується міжнародне кримінальне переслідування за його вчинення. Це означає, що одним із важливих завдань огляду місця події стає визначення та фіксування ознак учинених злочинів

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І КРИМІНАЛІСТИКИ

Збірник матеріалів
міжнародної науково-практичної конференції з нагоди
100-річчя Національного наукового центру
«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
(Харків, 10.11.2023)

Відповідальна за випуск О. В. Агапова
Редактори: І. В. Копитіна, Т. В. Кіпушева, І. В. Лущик
Верстальник І. В. Лущик
Перекладачі: Д. О. Духненко, Т. Ю. Дрощенко, А. В. Бубліков
Дизайнер обкладинки А. С. Тяпкін
Підписано до друку 28.09.2023. Формат 60 × 84/8. Папір офсет.
Гарнітура Cambria. Друк офсет. Ум. друк. арк. 51,74. Зам. №
Наклад 200 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Чернишевська, 80А, м. Харків, 61002, Україна.
Тел./факс: (057) 716-45-53
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
e-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
e-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011.

Виготовлено у друкарні ТОВ «Промарт»
Тел.: (057) 717-28-80.
Україна, 61177 м. Харків, вул. Золочівська, 8-А.
Тел. (057) 372-12-20. E-mail: hniise@hniise.gov.ua